

## СУЧАСНІ МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

На сьогоднішній день для економіки характерним є зростання ролі трудового чинника в реалізації та розвитку інноваційного потенціалу підприємства. Створення середовища, сприятливого для інноваційної діяльності, є однією з головних умов її ефективної реалізації. Інноваційна культура є основним елементом такого середовища, адже саме вона забезпечує сприйняття персоналом інновацій, їх готовність та здатність створювати, підтримувати і використовувати інновації у всіх сферах життєдіяльності.

Слід зазначити, що впровадження певних правил та норм, які сприяють формуванню єдності цілей власників, менеджерів і трудового колективу суб'єкта господарювання, значно підвищує конкурентоспроможність і ефективність його діяльності, дає змогу досягати високих результатів. Розуміти і сприймати ці норми та правила має переважна більшість персоналу. Це є показником високого рівня корпоративної культури підприємства.

Інноваційна культура – це форма організаційної культури, що виникла наприкінці ХХ ст. як адаптація до прискорення змін у виробництві, бізнесі та суспільстві [1].

Згідно з Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» інноваційна культура розглядається як складова інноваційного потенціалу, що характеризує рівень освітньої, загальнокультурної та соціально-психологічної підготовки особистості і суспільства в цілому до сприйняття і творчого втілення в життя ідеї розвитку економіки країни на інноваційних засадах [2].

Формування інноваційної культури організації нерозривно пов'язане зі створенням сприятливих умов для розвитку креативного потенціалу її персоналу. Однією з головних передумов цього є формування певних позитивних морально-етичних устоїв, які сприймаються переважною більшістю колективу. Світовий досвід переконливо свідчить, що чим вищі морально-етичні устої суспільства у цілому, а разом з цим і колективів працівників окремих підприємств, тим толерантніше вони будуть ставитися до розвитку індивідуальних можливостей кожної особи, тим вищими будуть соціально-економічні параметри суспільства і його окремих членів [3].

Узагальнення літературних джерел і практики інноваційної сфери дає можливість виділити наступні принципи формування інноваційної культури:

- чітке визначення цілей інноваційної діяльності і їх зрозумілість;
- усвідомлення пріоритетності цілей;
- націленість на результат;
- співпраця між членами проєктної групи;
- вільний обмін ідеями та інформацією між членами проєктної групи;
- толерантне сприйняття керівництвом і членами проєктної групи ідей, висловлених іншими співробітниками;
- розуміння можливих помилок і невдач під час реалізації проєкту;
- делегування повноважень членам проєктної групи;
- участь кожного члена проєктної групи у процесі досягнення цілей інноваційного проєкту, усвідомлення своєї значущості;
- свобода творчості й самовираження;
- заохочення ініціативи і творчого пошуку працівників;

заохочення до розвитку і набуття нових знань і навичок;  
недопустимість нав'язування ідей керівника членам проєктної групи;  
захист прав кожного члена проєктної групи на інноваційні рішення.

Дотримання зазначених принципів створює передумови формування сприятливої інноваційної культури, яка є основою сприятливого інноваційного середовища, пробуджує енергію, ініціативу, творчий пошук працівників, орієнтує їх на досягнення результатів, що є недосяжними за звичайних умов.

До сучасних методів підвищення рівня інноваційної культури на підприємстві відносять: створення гнучких і адаптивних організаційних структур управління; застосування процесно-орієнтованого управління; забезпечення можливості розвитку креативності працівників підприємства; ліквідація бар'єрів для комунікації, обміну ідеями; застосування керівником практик управління знаннями; формування та реалізація ефективної системи стимулювання творчої праці на підприємстві; правова захищеність результатів творчої праці; створення і пропагування іміджу інноватора, його успішності: особистості, підрозділу, підприємства загалом та ін.

Слід відмітити, що головна мета формування культури інновацій полягає у реалізації ефективних інновацій в якісному вимірі, удосконаленні механізму активізації необхідних потенціалів в інноваційному процесі. Серед завдань інноваційної культури доцільно виділити такі: оптимізація усіх потенціалів, важливих для здійснення інноваційного процесу та існування інноваційної системи; формування інформаційної та комунікаційної системи на кожному етапі інноваційного процесу та всередині інноваційної системи підприємства – між її рівнями і складовими; сприяння у формуванні і впровадженні інноваційних стратегій розвитку підприємства; у синтезі із корпоративною культурою формування інтенсивно-інтелектуального клімату всередині організації, підсилення мотиваційних механізмів, а також створення інноваційного іміджу підприємства [4].

Таким чином, сприятлива інноваційна культура дозволяє збільшити інтелектуальний капітал організації, повніше реалізувати потенціал інноваційного розвитку підприємства. Аналіз стану інноваційної культури, розроблення на цій основі заходів щодо її розвитку є одним із головних завдань інноваційного підприємства, вирішення якого забезпечує умови його стійкого прогресивного розвитку.

### **Список використаних джерел**

1. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: Навч. пос. Київ: КНЕУ, 2003. 504 с.
2. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16 січня 2003 року N 433-IV (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003, N 13) зі змінами, внесеними згідно із Законом N 3076-IV (3076-15) від 04.11.2005.
3. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: монографія. за заг. ред. д.е.н., проф. С.М. Ілляшенка. Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. 582 с.
4. Попович О. Науково-технологічна та інноваційна політика: основні механізми формування та реалізації / за ред. Б. Маліцького. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. Доброва НАН України, 2019. 342 с.